

Kees Kouwenhoven en Maurice Olsthoorn

Unieke lokstof brengt slak naar zijn einde

Toen dit voorjaar verschillende middelen met dezelfde werkzame stof niet meer tegen slakken gebruikt mochten worden, was er even lichte paniek onder sommige siertelers, want in verschillende gewassen kan de naaktslak behoorlijk huishouden. Nu sinds juli Metarex Inov beschikbaar is, is er weer wat lucht gekomen in dit knelpunt in de gewasbescherming dat met name in het najaar speelt.

In sierteeltgewassen onder glas als alstroemeria, gerbera, cymbidium (vooral in de snijbloementeel) en pot-orchidee kunnen slakken voor flinke problemen zorgen. Een slakkenplaag in deze teelten is lange tijd redelijk goed te beheersen geweest, vertelt Kees Kouwenhoven, productspecialist gewasbescherming bij Royal Brinkman.

Dit was te danken aan het feit dat er tot halverwege vorig jaar nog een redelijk breed pakket middelen op basis van verschillende werkzame stoffen beschikbaar was. Halverwege 2014 werd echter Mesurol (met werkzame stof methiocarb) verboden en het middel kreeg een opgebruikstermijn tot eind 2014. "Dit middel werkte volgens veel telers het beste tegen slakken", zegt Kouwenhoven. Toen het Ctgb 31 mei dit jaar ook alle slakkenkorrelmiddelen op basis van de werkzame stof metaldehyde (6 %) per direct verbod - en er geen opgebruikstermijn was -, werd de situatie nijpend. Middelen als het veelgebruikte Brabant Slakkendood, maar ook Caragoal en nog een aantal andere merknamen mochten plots niet meer worden ingezet. "Hiermee werd duidelijk dat de sierteeltsector er een probleem bij kreeg", zegt Helma Verberkt, specialist Plantgezondheid bij LTO Glaskracht Nederland. "Wij hebben, mede op verzoek vanuit de sector, overwogen om een tijdelijke vrijstelling aan te vragen. Dit geeft al aan hoe groot het knelpunt is."

Unieke lokstof

De sector was dan ook blij verrast dat toelatingshouder DeSangosse per 29 mei een toelating kreeg voor het nieuwe slakkenbestrijdingsmiddel Metarex Inov. BASF is de distributeur van het middel. Metarex is toegelaten in bedekte teelt van: aardbei, bladgroenten, aromatische kruidgewassen en sierteeltgewassen. "Metarex is een nieuw middel, weliswaar ook op basis van metaldehyde, maar dan met 4 procent van deze stof én met een unieke lokstof waardoor je minder werkzame stof nodig hebt voor hetzelfde resultaat", zegt Ron

van den Beukel, Crop Manager Glastuinbouw & boomkwekerij bij BASF. Een formulering, genaamd Colzactive, zorgt ervoor dat er een unieke lokstof vrijkomt die een grote aantrekkingskracht heeft op slakken.

'Toen de metaldehyde korrels opeens verboden waren, knepen sommige telers hem wel'

De korrel is volgens Van den Beukel zo smaakvol dat de slak blijft dooreten totdat de lethale dosis metaldehyde is bereikt. Wanneer de slak de werkzame stof in zijn lichaam krijgt, treden er al snel zeer snel schadelijke effecten op aan de slijmvliezen en de verteringsklieren van de slak en legt deze het loodje. "De blauwe slakkenkorrels zijn

overigens nat geperst waardoor ze ook bij vochtige omstandigheden hun werking houden."

Blij met correctiemiddel

Kouwenhoven bemerkt dat telers blij zijn dat het gebruik van metaldehyde met Metarex weer mogelijk is. "Toen eind mei de korrels met metaldehyde opeens allemaal verboden waren, knepen sommige telers hem wel. Plots waren alleen de middelen Sluux, een gewasbeschermingsmiddel van natuurlijke oorsprong met ijzer(III) fosfaat, en het biologische middel

Nemaslug waarbij aaltjes worden ingezet tegen slakken, nog tegen slakken te gebruiken. Dat is een smalle basis, want alleen het gebruik van Sluux geeft niet altijd het gewenste effect en Nemaslug wordt door telers mondjesmaat gebruikt. Want wanneer Nemaslug op grote schaal gebruikt wordt, is het nog relatief duur. Ook is het middel in sommige gewassen een lastige toepassing omdat het echt in contact moet worden gebracht met de slakken. Bovendien was het middel dit jaar beperkt beschikbaar", aldus Kouwenhoven. Volgens Van den Beukel is dit laatste probleem recent opgelost; BASF heeft de productiecapaciteit van de aaltjes vergroot. Ook Verberkt geeft aan opgelucht te zijn met de toelating van Metarex. "Vooral in dichte gewassen

waar geteeld wordt met een hoge rv zijn middelen met een lokstof noodzakelijk", zegt ze. Van Metarex mogen telers wel minder middel per jaar gebruiken dan van bijvoorbeeld Brabant Slakkendood het geval was. Van het middel mag niet meer dan 15 kg per jaar worden gebruikt en het middel mag 3 keer per 12 maanden worden toegepast in een dosering van

maximaal 5 kg per hectare per keer. Kouwenhoven: "Vanwege de 4 % werkzame stof en de restricties, is een goede lokstof essentieel. En die blijkt Metarex te hebben", is zijn ervaring. Omdat het vrijwel ondoenlijk is om 5 kg Metarex per hectare te verdelen, wordt het nieuwe middel volgens Kouwenhoven in de praktijk vaak gemixt met Sluux. Verberkt geeft aan dat bij de bestrijding van slakken siertelers het in de toekomst niet redden met alleen gewasbeschermingsmiddelen. "Telers kunnen daar bovenop meer doen aan

geïntegreerde gewasbescherming.” Ze wijst op maatregelen zoals strikte bedrijfshygiëmaatregelen in de teelt en de teeltwisseling. Ook zouden telers druppel- en lekplekken in de kas, dus vochtige plekken, moeten voorkomen. Dit is overigens ook van belang voor een optimale groei van het gewas. “Verder is een goede onkruidbestrijding in en om de kas ook een maatregel om het slakken niet te gemakkelijk te maken”, aldus Verberkt.

Kwetsbare gewassen

In het najaar worden de nachten weer vochtig en dan is de slakkendruk het grootst. In

sierteeltgewassen onder glas hebben alstroemeria-kwekers het meest te kampen met slakken. Een alstroemeria-gewas is ook een kwetsbaar gewas voor slakkenvraat, zegt Kouwenhoven. “De slak komt op zijn weg op de grond of in de veenbakken jonge, frisse scheuten tegen. De slak is dol op het jonge groeipunt en vreet dat eruit. Die tak ontwikkelt zich niet en dat kost productie.” Veel kwekers van alstroemeria dachten minder last van slakken te krijgen als

ze de overstap zouden maken naar druppelsslangen in plaats van een regenleiding, maar dat valt volgens Kouwenhoven tegen. Verder zien ook kwekers van snijcymbidium de slakken liever gaan dan komen. Deze teelt staat in potten en van dit gewas wordt veel jaren achtereen gesneden. In deze teelt zijn de problemen met slakken het grootst van september tot en met december; dan komen de bloemen op. Kouwenhoven: “En juist daaraan beginnen slakken te vreten.” Omdat snijcymbidium maar een korte oogstperiode in het jaar heeft, kan slakkenschade flinke economische

gevolgen hebben. Ook is het vaak zo dat als er in dit gewas eenmaal slakken zitten, de plaag jaar na jaar verergert. Kouwenhoven: “In de potplantenteelt van cymbidium komen slakken ook voor, maar daar valt de schade relatief gezien mee omdat deze teelt 2 tot 3 jaar duurt.” Hij weet ook dat gerberakwekers soms worden verrast door naaktslakken. “Gerberakwekers die er in hun teelt last van hebben, strooien meestal rond half september preventief slakkenkorrels. Ook in de potorchideeën kunnen slakken een vervelende plaag zijn, maar huisjesslakken zijn daar meer gevreesd omdat

die aan het karige aantal wortels van potorchidee vreten.” Hierdoor kunnen huisjesslakken stevige groeiremming veroorzaken en allerlei andere ellende. Van den Beukel: “Huisjesslakken zijn lastig te bestrijden, maar Metarex laat naast naaktslakken ook een effect op huisjesslakken zien.” Verberkt noemt ook kwekers van amaryllis, aster, hydrangea, lelie en diverse zomerbloemen die gekweld kunnen worden door slakken. “Vooral in meerjarige teelten kunnen slakken flink averij geven. Wordt een slakkenplaag te laat ontdekt in een jong gewas, dan kan dit hoge uitvalpercentages geven

van tussen de 30 en 50 procent doordat de slakken de jonge scheuten aantasten. Elke knop die dan wordt weggevreten, is een bloemtak.”

Zuinig mee omgaan

Maurice Olsthoorn, teeltmanager bij de twee alstroemeria-bedrijven van Together2gGrow, is een van de kwekers die in de teelt last heeft van slakken. “Wij gebruiken het liefst SluXX tegen slakken omdat hier geen restricties aan zitten”, zegt hij. Metarex had hij eind augustus nog maar één keer toegepast en dan alleen op de rassen die gevoelig zijn voor slakken.

“We moeten er zuinig mee omgaan”, zegt hij en daarmee doelt hij op de restricties die in het gebruiksvoorschrift staan. Olsthoorn kan pas over een teeltseizoen iets zeggen over het effect van Metarex als correctiemiddel. De teler baalt ervan dat Nemaslug dit jaar beperkt beschikbaar was, want hij vindt dit biologische middel een goede aanvulling op de bestrijding. “Ik ben sowieso blij met alles wat maar werkt tegen

slakken”, besluit hij.